

i zakaj da je vječen. Gotovo so si mislili, da mora že velik hudodelnik biti. Od tega ropa i morebiti več enacih je celjska grofova rodbina tako obogatela, da je kralje in care za dolžnike imela. Nasprot je pa tergovska rodbina v Benetkah vsled tega tako osiromašila, da je nazadnje celó na beraško palico prišla. Sin, ko je dorastel, je stopil v meniški stan. Papež, čuvši od njegove velike pobožnosti i modrosti, ga pokliče v Rim. Po očitni previdnosti Božji ravno njega papež izbere, da celjskemu grofu Urhu izobčivno pismo nese. Grof Urh ga dá v svojem serdu i puhli prevzetnosti v ječo vreči. Svojega očeta je sin že davnej mertvega menil i gotovo mu ni bi bilo več na misli, da ga še enkrat bode tukaj ko nesrečnega tovarša v ječi najdel!

(Dalje sledi.)

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Gradca. 1. sept. t. l. je graška deželna sodnija tistega hudodelnika, kateri je, kakor so „Novice“ povedale, letos o sv. Pavlu gospó Jakomin-ovo in njeno hišno umoril, na vislice obsodila; najvišja dunajska sodnija je to sodbo poterdila in presvitli cesar so ji ukazali, naj stori po postavi. Po takem bo dobil morivec te dni plačilo za svoje hudodelstvo na kolu.

Iz Zagreba. „Gosp. list“ naznanja, da se je te dni v Zagrebu ustanovilo društvo za podporo posestnikov pod imenom „horvaško-slavonske zastavnice“, ktera bo posojevala posestnikom dnarjev po njih potrebi. Prihodni mesec bo šel poseben odbor na Dunaj, da bo prosil za poterjenje tega društva in njegovih pravil. — Res potreba bi bilo takih naprav povsod, da bi kmetovavci v sili lahko in na poštene obresti dobili dnarja na pósodo!

Iz Dvora na Koroškem 21. nov. Odjenjal je tudi pri nas že hudi mraz; vzal je tudi sneg slovo; zelena zemlja se sopet razprostira pred našimi očmi, in vse se giblje veselejše. Al kako dolgo bo nam ostalo, ker nam hladna pozna jesen že spet drugo zimo, drug mraz ponuja, in nas to veselje sopet zapušča? Pa naj gré to veselje svojo pot, — saj napolnuje drugo veliko veliko večje veselje serca vseh Korošcev; prinesel ga je nam ravno hladni jesenski čas; — zategadel ne moremo zameriti celjovškemu „Prijetlu“ na nobeno vižo, da je oznanil vés nadušen to veselje in mir vsem Korošcom, in zapel veselo allelujo in slavo Bogu na višavah. Saj je veselje starišev gotovo le tedaj največje, kadar po nekterih letih njihov sin kot mož vés po volji Božji sopet domú pride; pa tudi brati in sestre, vsa žlahta, vsi domači in sosedi, vse, kar ga je pred poznalo, vse, vse se ga veseli! Veseli se ga častita preserčna mati, poštena sestra; vsi ki ste ga pred poznali, veselite se vsi Korošci in veselja poskakujte, zakaj „danes je dan, ki ga nam je Gospod naredil“ — danes je dan, ko se v Solnogradu posvečuje koroški Sin, žeslo višjega duhovnega pastirstva se mu že v roke podaja, — prosile so danes tudi vse koroške ovčice Nje mu za darove sv. Duha, veselite se prav iz serca: že se k nam na pot odpravlja: Valentin, to je, Močni, je njegovo ime! Radi bi pripravili gotovo vsi Korošci svojemu gospodu gladko pot, ravne storili njegove steze, radi napolnili vse doline, ponižali vsako goro in vsaki grič, radi kar je krivega poravnali, in kar je ojtrega, pogladili, — al ker tega sami ne moremo, zategadel vsi iz serca prosimo: pridi nam Ti milostljivi koroški Sin, naš višji dušni pastir, hiti nam v pomoč; dokler ne prideš, ne moremo družega kakor vsi ginjenega serca reči: „Hvaljen bodi, ki prideš k nam v Gospodovem imenu — čez vse hvaljen pa bodi, ki ga nam poslati blagovoliš!“

Val. Lesjak.

Iz okolice Ložke na Notranjskem 22. nov. — Pretekli teden je bilo toplo, da je 19. dan t. m. na gorkomeru srebro zjutraj 8 stopinj kazalo, sneg je bil skopnil in led po cerkniškem jezeru se raztopil; tudi so ljudje

obilo repe in korenja pospravili. Zelnate glave je pa hudi mraz spridil, da ne bodo za rabo. Bili smo jih nekaj posekali in v sneg zasuli, misleči, da bodo dobre, kadar se sneg ojuži, al presuhi sneg in dvanajstdnevna burja sta zaterla vso moč življenja zelnatim glavam; ko smo jih izpod snega kopali, so bile kaj lahke in so smerdele po gnjilobi; toraj smo kadí le s perjem ali zelnatimi vehami natlačili; pa tudi storži so mehki, da skoraj ni kaj za seme pustiti. Včeraj je bila že sopet burja, sneg je nekoliko pobelil griče in danes zjutraj se je srebro do 4. stopinje pod zmerzlinom skercilo. Nekteri so si že navozili pred sv. Martinom na sanéh derv za zimo; Bog vé, ali se bo tudi kaj listja dalo letos nagrabiti? Ako bo treba slamo vstijati, bo živina kaj merzlo ležiše imela, bo šembrano malo gnoja in še klaje bo primanjalo. — Skušnje učé, kadar jame jeseni mraziti in ptice tišé pod streho, da je v kratkem sneg. Letošnjo jesen je bilo tukaj toliko drobnih ptičkov, da jih nikdar še nisem toliko vidil, in tisti teden pred vsemi Svetniki so se kaj pogostoma na okna vsedali milo gledaje v moje stanovanje. Mislim sem, da se ptički motijo, ker so zunej še obilno imeli hrane, in na gorkomeru je kazalo 13 stopinj gorkote; zato jim nisem hotel verjeti, da oni sneg napovedujejo. Ko bi bil nedolžnim praktkarjem verjel, ki so me toliko nadležvali, bi bil pač lep dobiček imel, če bi jim bil tudi nekaj mernikov prosa podaril! — Jezero in jezero debelih polhov se je letos tú nalovilo. Nekdomi je pripovedoval, da je samo od kožic nastergal čez cent masti, ki se kaj drago za lek prodaja. Kakošne bolezni se ž njo ozdravljajo, ne vém povedati, — morda madron? Obutev, ki se s polhovco namaže, kakor tú ljudje terdijo, tudi ne zmerzne v najhujši zimi. — Tudi žirú so ljudje mnogo nabrali in dobivajo iz mernika po dva bokala olja, ki se dá dobro za svečavo porabiti. — Bati se je, da bo spomladi terda za semenski krompir, zakaj zlo veliko ga je zgnjilo in tudi še v shrambah ga sitna gnjiloba v miru ne puša. Fežola, prosa in ajde se je v tej okolici še dosti pridelalo. Ozimina je donesla le po srednji meri, oves je večidel zlo lohak. Križnogorski.

Iz Ljubljane 27. oktobra. — Odprite „Novice“ spet enkrat „černe bukve“ in zapišite va-nje pijanca, ki preneusmiljeno s svojo živino ravná! Preteklo saboto se je nekdo v mesto pripeljal, namesto pa da bi bil ubogega bajsa v štalo djal, ga v gostivnici na dvorišču blizo sekretne jame spreže, mu na voz enmalo merve verže in po opravkih gré Ko je kljuza mervico kerme snedla, si je še iše okoli voza, stopi na dilo, ki je bila čez jamo, jo zlomi in pade v sekretno jamo, da jo koj gnojnica zagerne. Ljudje to viditi z velikim trudom ubogo živino potegnejo iz jame in jo enmalo operejo, preden še nje gospodar pride. Ko pa on sam dobro nasekan nazaj pride, se dere nad revno živino in kriči: „Sem ti, merha, le mar rekel noter iti? Svinja, ki si noter šla, pa taka bodi.“ Še vse rumeno vpreže, se v voz verže in kljuzo grozno namaha, ter z vso umazano, lačno in žejno domú dirja! — O bora živina v rokah pijancov!

Iz Ljubljane. „Novičar“ se ni zlagal, ko je undan pravil, da že ta teden bo gosp. Ambrožev suhi mlin (Dampfmühle) mleti začel. Preteklo sredo se je vprico nekterih povabljenih gostov res pervikrat petero tečajev v novem mlinu sukati jelo, da je bilo veselje viditi, kako lepo je šlo vse, res kakor ura. Gospodu Ambrožu gré tedaj čast, da nam je prvi na Krajnskem tak mlin napravil, kakor jih imajo že drugod in kateri delajo noč in dan, naj je povodinj ali suša po deželi. Slišali smo, da mlin ta je v stanu v 24 urah 120 vaganov pšenice v prav čisto moko zmleti. Družega tedaj zdaj ne rečemo kakor prav iz serca „dobro srečo“ novi obertnii! — Marsikterega bi utegnilo mikati zvediti: koliko prebivavcev šteje sedaj ljubljansko mesto? Po najnovejšem številu nas je v vsem skupaj 21,522, med temi je domačih

12,296, ptujcov pa 9,226, — po veri jih je katoliške vere 21,270, protestantske avgšburske 99, helvetske pa 148, gerške 4 in pa 1 Anglikanka. Če primerjamo to najnovejše število s zadnjim od leta 1851, vidimo, da se je od leta 1851 do zdaj pomnožilo število domačih le za 91 glav, — ptujih pa za 3930.

Novičar iz raznih krajev.

Iz Dunaja. Na pritožbo mnogih kmetov, da jim nekdanje grajšine nočejo njih gojzdne pravice, to je, dervaščine in steljščine v gojzdih pustiti, je c. k. ministerstvo notrajnih oprav te dni izgovorilo, da vsled §. 14 in 18 gojzdne postave od leta 1852 nimajo cesarske kantonske gosposko le samo pravico temoč tudi dolžnost pozvediti in na gotovo postaviti: ali je res ta in uni gojzd s služnostjo (servitutom) obložen, in na podlagi teh pozvedb imajo dalje svojo službo opravljati, to je, zemljišne lastnike še dalje in sicer tako dolgo v vživanji njih služnih pravic varovati, dokler ne bo servitutna komisija te pravice za gotovo razsodila.

— Mačoh ali tifus na Dunaji že odjenjuje.

— „Allg. Zeitg.“ piše, da bo srenjska (občinska) postava kmali kmali oklicana; po besedah tega časnika bodo glavne in sploh večje mesta imele vsako svojo posebno postavo, po kmetih bodo pa veljale po vsem cesarstvu edine pravila.

— Brati je bilo v mnogih časnikih, da nove petico ($\frac{1}{4}$ fl.), ker so dvajsetim od leta 1852 preveč podobne, in imajo napis „ $\frac{1}{4}$ Fl.“ preveč v spodnji kotič stisnjen, se bojo prek ovale v drugačne z napisom „25 Neukreuzer.“ Poznejši dunajski časniki pa to novico preklicujejo, rekoč, da napis „25 kr.“ bi utegnil še lože zmešnjave delati.

— V letu 1857 je prišlo 35,810 colnih centov stekla (glaza) in steklenega blaga za 1 milijon in 370,700 gold. vrednosti v naše cesarstvo iz ptujih dežel, iz našega cesarstva v unanje dežele se ga je pa izvozilo 201,936 centov za 14 milijonov 462,300 gold. vrednosti. Iz tega se vidi, na kako visoki stopnji je že steklarstvo v našem cesarstvu.

Iz Srbije. Serbski knez je oklicati dal, da 12. decembra bo narodna skupščina.

Iz Nemškega. V Berolinu. 8. dan t. m. je v zboru ministerskem novi kraljevič-vladnik razodel svoje mnenje o tem, kakošno bo prihodnje vladanje na Pruskem in rekel, da vsega starega nikakor in nikoli ne bo prekuenil, samo ondi se bo popravljalo, kjer se je kaka samovoljnost ali kaj tacega pokazalo, kar se ne sklada s potrebami časa; popraviti bo treba srenjsko postavo, ker je marsikaj na rakovo pot zašlo, kar se ne prileže današnjemu času; popraviti bo dosti v dnarnih zadevah, in pred vsem gledati na to, koliko je dežela v stanu davkov odrajtovati; kupčijstvo in obertnijstvo sta na visoki stopnji, pa prave mere se bo držati, da ne pride kaka haba čez nju; ena najtežjih in najvažnejih nas čaka v cerkvenih zadevah; najpervo se mora poskerbeti, da bode med protestanti in katoličani enakost kolikor bo moč; v vseh cerkvah se mora pa vse resno zaterati, kar namerja, pod plajšem vere uganjati politiko; hinavstvo in tihotapstvo se množi pri protestantih kakor pri katoličanih kakor ljulika med žitom. Prava vera se kaže v vsem obnašanji vsacega človeka; šolstvo mora različnim stanovom ljudstva potrebno omiko dajati in marsikaj, kar ni bilo za rabo, se bo popravilo; prusko kraljestvo mora z vsemi velikimi vladami v prijaznosti živeti, pa tujemu šeptanju in silenju se ne sme podvreči; svojo moč na Nemškem mora Prusija z duševno zmožnostjo širiti. — Odkritoserčne te pravila so Prusi radostni zaslišali.

— K izdelovanju ponarejenih bankovcev je največ pripomogel neki Oger, Nemeth po imenu, tudi Seleny imenovan, ki je posebno dober risar in kamnarezec in je bankovce tako naredil, da se komaj ločijo od pravih.

— Kolera se je iz Švedskega na prusko-baltiško pobrežje preselila, zlasti v mestu Štetinu je huda, kjer je do konca preteklega mesca 81 ljudi za njo umerlo.

— V Kolonii na Rajnu je krompir tako rodil, da so ga na enem oralu 150 centov nabrali.

Iz Francozkega. Telegraf je oznanil iz Pariza, da gré zapisovanje za suežki vodovod prav spešno od rok in da se bo samo na Francozkem brez družih dežel dnarjev nabralo, kolikor jih je treba. Od druge strani se pa sliši, da veliki kupčevavci nič kaj ne hité se zapisovati. Čegava je tedaj prava? Kmali se bo zvedila resnica.

— Pravda zoper grofa Montalenberta, ktera je vés Pariz na noge spravila, je bila 24. t. m. končana. Obsojen je za 6 mesce v ječo in 3000 fronkov na dnarjih. Pravijo, da si je veljavni mož s to obsodbo več prijatlov pridobil kakor tisti, ki so ga obsodili.

— Po Parizu trosijo nekteri ljudje še vedno nemirne novice zastran laških dežel. Te dni so hotli nekteri še celo dobro vediti, da je avstrijska vlada poprašala francozko: čemu da so njene priprave za vojsko gledé na laško deželo? Pa to vprašanje utegne samo v glavah tacihi ljudi tičati, kteri na vrat na nos hočejo vojsko. Ti politikarji segajo še dalje in pričakujejo vsako uro, da bo Sardinec avstrijskemu cesarju vojsko napovedal. Slednji vé, da Avstrija že čez dve leti ni v nikakoršni diplomatski zvezi s Sardinijo in da vsaki hip se je blodilo o vojski s Sardinijo, pa vendar so bile te govorice dosihmal vselej prazna slama. Res je sicer, da je sardinski kralj po končanih jesenskih vojaških vajah svojim vojakom rekel, da „se zanaša va-nje, če bi jih Sardinija in Italija potrebovati utegnila.“ Al to so le lepe besede, s kterimi se hvali armada.

— Spet je govorjenje, da pojde prihodnje spomlad ruski car v Pariz in pravijo, da že pripravljajo poslopje za-nj.

Iz Sardinskega. 19. nov. ste dve ruske vojne ladije prevzele luko Vilafranko na Sardinskem poleg sredzemeljskega morja, ktero je sardinska vlada Rusom prodala. Ruski vojaki so nastopili koj stražo, ktero so doslej Sardinijci oskerbovali. Govori se tudi, da imajo Rusi namen, tudi knežijo Monako na Piemontežkem kupiti.

Iz Moldove. Sedanja začasna vlada moldavska je odpravila cenzuro in 1. nov. je bil izdan prvi list moldavskega časnika „Podonavska zvezda“ brez cenzure.

Iz Belgije. Angležkega poslanca v Bruselju, Lord Howarda je unidan neka muha pičila in kmali so se mu pokazale znamenja strašne černe pike ali vrančnega prisada; komaj so mu življenje otéli. Berž ko ne je sedela muha na kaki merhovini, ki je za čermom ali vrančnim prisadom poginila.

Iz Portugala. V Lizabonu in mnogih družih mestih je bil 11. novembra hud potres. Za potresom leta 1755, kteri je skoraj celo mesto Lizabon razdjal, in o kterem se poje tudi stara krajska pesem, je bil ta potres najhuji. Tako hud je bil, da se je v Lizabonu v politehnični šoli ena stena poderla, tudi en zvonik se je sosedel. Ljudi je tudi več poginilo.

Iz Kitajskega. Iz Košinkine. Francozkega misionarja patra Melhiora de San Pedro, naslednika mučenca Jožefa Diaza, so grozoviti Kitajci v Košinkini ob glavo djali, truplo na kosce razrezali, potem pa te kose v keršanske kraje poslali in ondi na očitnih mestih izpostavili.